

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

DIŞ TİCARET, TİCARET, ESNAF ve KOOPERATİFLERE İLİŞKİN GEÇİCİ İDARİ VERİLER

DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİNDE UYGULANAN SİSTEMLER

Tüm dünyada dış ticaret istatistikleri iki ana kategoride yayımlanmaktadır: “**Genel Ticaret Sistemi (GTS)**” ve “**Özel Ticaret Sistemi (ÖTS)**”. Genel Ticaret Sistemi’nde (GTS), Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde yer almaktadır. Özel Ticaret Sistemi’nde (ÖTS) ise gümrük sınırı esas alınmaktadır. Bu tanıma göre serbest bölgeler ve gümrük antrepoları gümrük sınırı dışında yer almaktadır.

Dünya örneklerine bakıldığında; GTS kullanımının ÖTS’ye nazaran daha yaygın olduğu görülmektedir. Türkiye’nin de dâhil olduğu 74 ülke ÖTS ile dış ticaret verilerini açıklamaktadır. AB ülkeleri genellikle ÖTS’yi tercih ederken, İngiltere başta olmak üzere bazı AB ülkeleri ile beraber, ABD, ÇHC, Kanada, Japonya, Rusya, G. Kore ve Hindistan gibi toplam 117 ülke ise GTS’yi kullanmaktadır. Fransa ve İtalya ise ÖTS’yi benimsemektedir. Ülkelerin çoğu tek bir sisteme göre veri yayımlamakla birlikte, her 2 sisteme göre de veri üretilebilmektedir. Ülkemiz Merkez Bankası da Ödemeler Dengesi hesaplarında GTS’yi kullanmaktadır.

2019 yılı itibarıyla, dış ticaret istatistikleri hem Genel Ticaret Sistemine göre, hem de Özel Ticaret Sistemine göre analiz edilerek açıklanmaktadır.

2019 yılı Kasım ayına ilişkin dış ticaret verileri Bakanlığımız idari kayıtlarından, diğer dönemlere ilişkin veriler ise Bakanlığımız ve TÜİK ile ortaklaşa hazırlanarak TÜİK tarafından kamuoyu ile paylaşılan resmi dış ticaret verilerinden derlenerek hazırlanmıştır.

Diğer taraftan, GTS ve ÖTS kapsamındaki Resmi Dış Ticaret İstatistikleri, her ayın son iş günü TÜİK’ in resmi internet sayfasından kamuoyuna duyurulmaktadır.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

I. DIŞ TİCARET VERİLERİ

I.I.A. GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

2019 yılı Ocak-Kasım döneminde İhracat bir önceki yılın aynı dönemine göre % 1,77 oranında artarak 165 milyar 67 milyon dolar olurken, İthalat ise % 11,29 oranında azalarak 190 milyar 229 milyon dolara gerilemiştir.

Dış ticaret açığı ise, % 51,8 oranında düşmüş ve geçen sene aynı dönemdeki 52 milyar 247 milyon dolardan 25 milyar 162 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Bir başka deyişle, bu dönemde dış ticaret açığımızda 27 milyar 85 milyon dolarlık bir azalış meydana gelmiştir.

Geçen yılın aynı döneminde % 75,6 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise % 86,8 seviyesine çıkmıştır.

2019 yılı Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 1,14 azalarak 16 milyar 214 milyon dolar,
- İthalat, % 11,44 artarak 18 milyar 166 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 5,13 artarak 34 milyar 380 milyon dolar olmuştur.

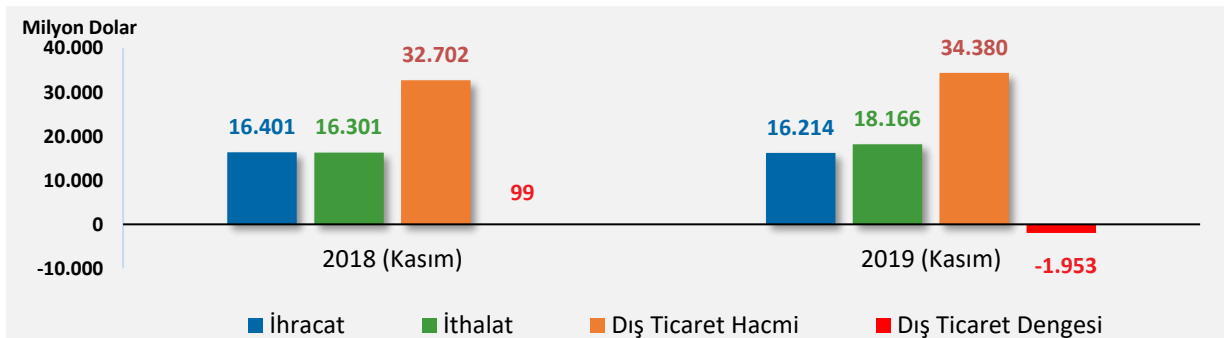
Dış ticaret açığı ise, 2019 yılı Kasım ayında 1 milyar 953 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2019 yılı Kasım ayında % 89,25 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	16.401	16.214	-1,14	162.190	165.067	1,77
İthalat	16.301	18.166	11,44	214.437	190.229	-11,29
Dış Ticaret Hacmi	32.702	34.380	5,13	376.627	355.296	-5,66
Dış Ticaret Dengesi	99	-1.953	-2.063,77	-52.247	-25.162	-51,84
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	100,6	89,3		75,6	86,8	

Grafik 1: GTS'ye Göre Aylara Göre Dış Ticaret Verileri

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

I.I.B. GTS Kapsamında Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

En fazla ihracat “Tüketim malları” grubundan yapılmıştır.

2019 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Tüketim malları” (7 milyar 99 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 80 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 908 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: GEG Sınıflamasına Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.010	1.908	-5,09	19.124	19.699	3,01
2	Ham madde (Ara mallar)	7.592	7.080	-6,75	77.222	78.085	1,12
3	Tüketim malları	6.689	7.099	6,13	65.085	66.279	1,83
	Diğer	109	126	15,74	759	1.005	32,30
	Toplam	16.401	16.214	-1,14	162.190	165.067	1,77

En fazla ithalat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2019 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (13 milyar 968 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 279 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 860 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 3: GEG Sınıflamasına Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.192	2.279	3,98	27.772	23.256	-16,26
2	Ham madde (Ara mallar)	12.554	13.968	11,26	162.167	147.473	-9,06
3	Tüketim malları	1.506	1.860	23,51	23.784	18.979	-20,20
	Diğer	49	58	20,26	715	521	-27,06
	Toplam	16.301	18.166	11,44	214.437	190.229	-11,29

I.I.C. GTS Kapsamında Fasıllara Göre İhracat ve İthalat

GTS’ye göre en fazla ihracat yapılan fasıl “Motorlu Kara Taşıtları” olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en çok ihraç edilen “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları” faslını (2 milyar 394 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

reaktörler” (1 milyar 528 milyon dolar) ve “Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları” (938 milyon dolar) ihracatı takip etmiştir.

Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ihracat kalemi aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4: Fasil Verilerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması (İhracat)	Kasım		Ocak-Kasım	
		2018	2019	2018	2019
1	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları	2.507	2.394	25.280	24.623
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.605	1.528	15.610	16.165
3	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	942	938	8.873	8.816
4	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	814	841	8.490	8.517
5	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	508	756	6.763	6.730
	Diğer	10.025	9.756	97.173	100.217
Toplam		16.401	16.214	162.190	165.067

GTS'ye göre en fazla ithalat yapılan fasıl “Mineral Yakıtlar” olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en çok ithal edilen “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler” faslını (3 milyar 358 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler” (1 milyar 903 milyon dolar) ve “Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar” (1 milyar 673 milyon dolar) ithalatı takip etmiştir.

Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ithalat kalemi aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 5: Fasil Verilerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması (İthalat)	Kasım		Ocak-Kasım	
		2018	2019	2018	2019
1	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler	3.513	3.358	39.598	37.922
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.937	1.903	24.952	19.895
3	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	576	1.673	11.862	11.736
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	1.264	1.492	16.036	13.966
5	Demir ve çelik	1.242	1.101	17.430	13.594
	Diğer	7.769	8.639	104.559	93.117
Toplam		16.301	18.166	214.437	190.229

I.I.D. GTS Kapsamında Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

GTS'ye göre en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, Irak ve İngiltere olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 487 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Irak (1 milyar 62 milyon dolar) ve İngiltere (948 milyon dolar) izlemektedir.

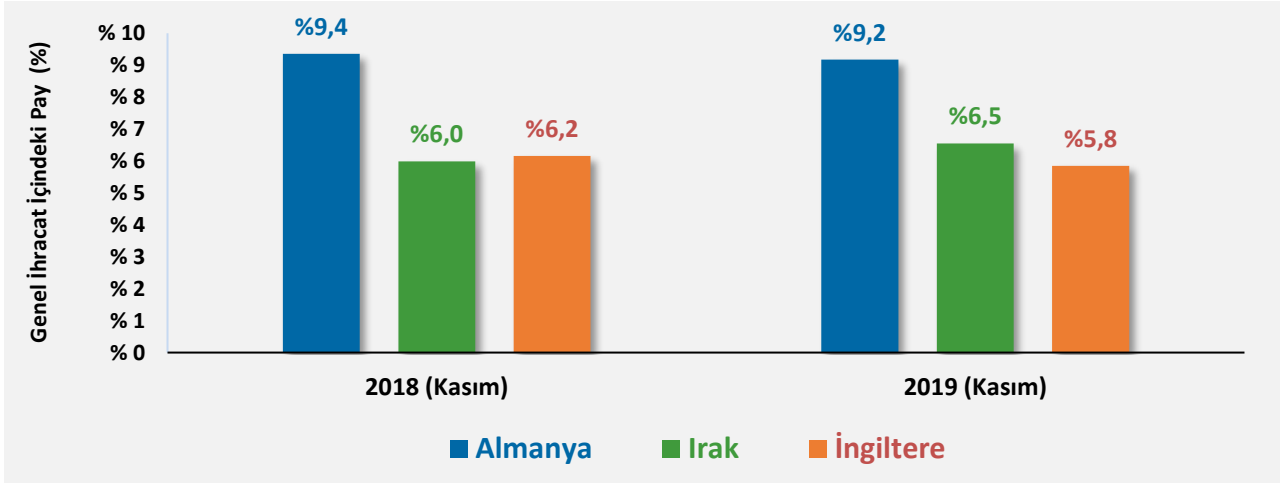

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 6: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Ülke Adı (İhracat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	1.534	1.487	-3,07	16.056	15.327	-4,54
2	Irak	983	1.062	8,07	8.710	9.276	6,49
3	İngiltere	1.011	948	-6,15	10.549	10.401	-1,40
4	İtalya	911	875	-3,91	9.215	8.992	-2,42
5	ABD	898	763	-15,05	8.284	8.204	-0,96
	Diğer	11.064	11.078	0,12	109.376	112.867	3,19
	Toplam	16.401	16.214	-1,14	162.190	165.067	1,77

Grafik 2: İhracatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (GTS)

GTS'ye göre en fazla ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Rusya Federasyonu, Çin ve Almanya olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en fazla ithalat yapılan ülke Rusya Federasyonu (2 milyar 61 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Çin (1 milyar 787 milyon dolar) ve Almanya (1 milyar 639 milyon dolar) izlemektedir.

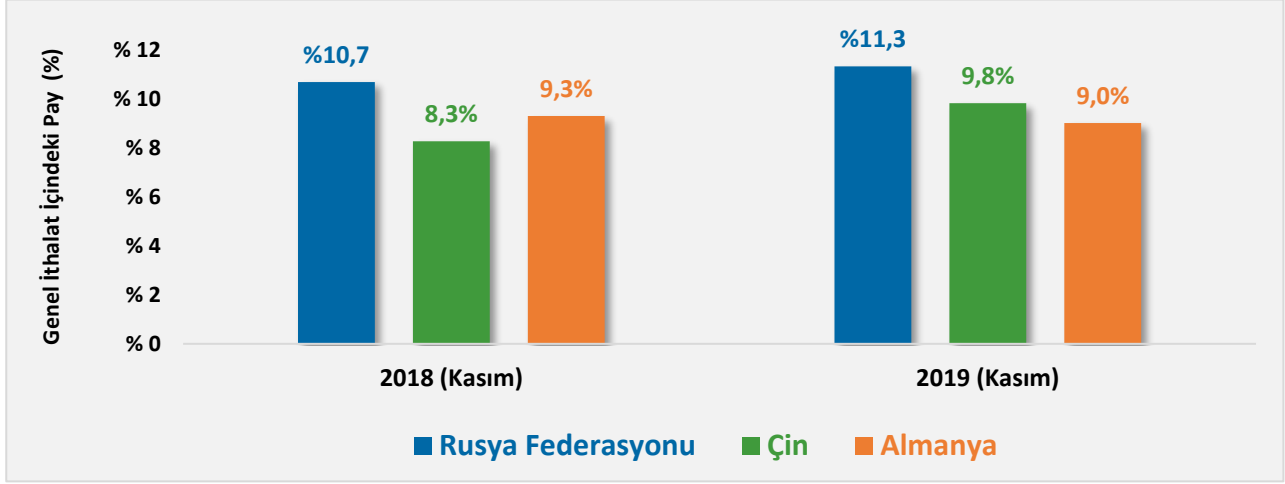
Tablo 7: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Ülke Adı (İthalat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya Federasyonu	1.745	2.061	18,12	20.812	20.761	-0,25
2	Çin	1.350	1.787	32,29	20.210	17.266	-14,57
3	Almanya	1.518	1.639	8,00	19.851	17.155	-13,58
4	ABD	1.126	878	-22,02	11.945	10.887	-8,86
5	İtalya	788	762	-3,23	9.991	8.428	-15,64
	Diğer	9.775	11.039	12,94	131.628	115.731	-12,08
	Toplam	16.301	18.166	11,44	214.437	190.229	-11,29

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Grafik 3: İthalatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (GTS)

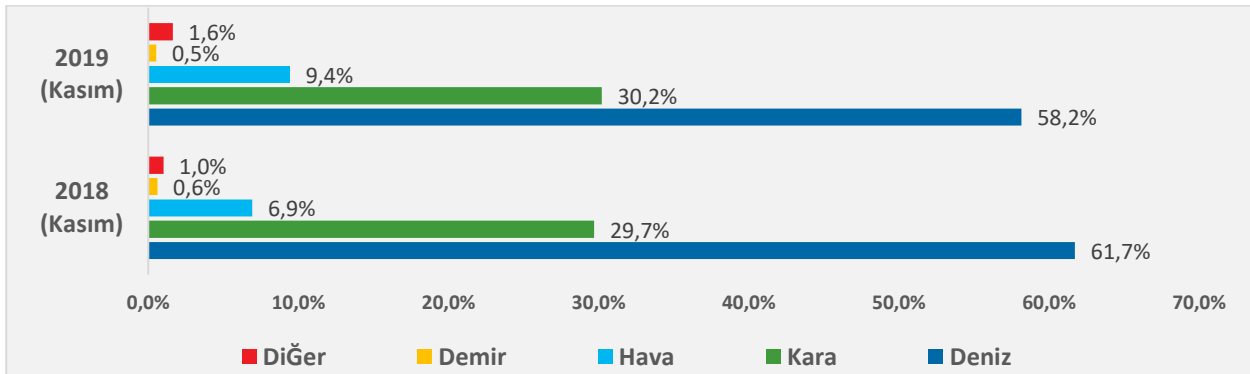

I.I.E. GTS Kapsamında Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

GTS'ye göre 2019 yılı Kasım ayında dış ticarete en çok kullanılan taşıma şekli Deniz Yolu taşımacılığı olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen ihracatın taşıma şekillerine bakıldığında en çok ihracat "Deniz Yolu" (9 milyar 432 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" (4 milyar 900 milyon dolar) ve "Hava Yolu" ulaşımı (1 milyar 531 milyon dolar) izlemektedir.

Grafik 4: Taşıma Şekillerine Göre İhracat (%) (GTS)

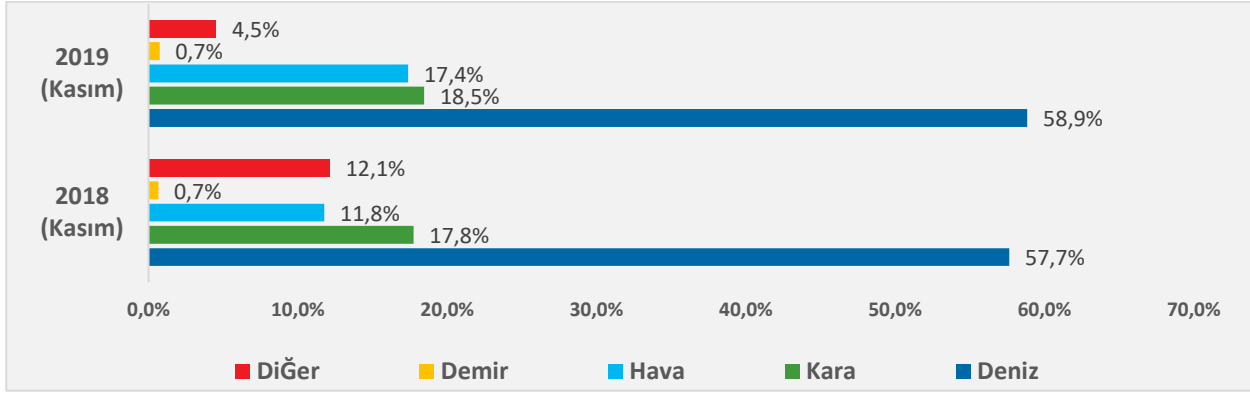
Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

GTS'ye göre 2019 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (10 milyar 694 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" ulaşımı (3 milyar 355 milyon dolar) ve "Hava Yolu" (3 milyar 160 milyon dolar) izlemektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Grafik 5: Taşıma Şekillerine Göre İthalat (%) (GTS)

Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

I.I.F. GTS Kapsamında Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

2019 yılı Kasım ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ihracat “Mal Mukabili Ödeme” (10 milyar 32 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (2 milyar 181 milyon dolar) ve “Vesaik Mukabili Ödeme” (1 milyar 913 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 8: Ödeme Şekillerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Ödeme Şekli (İhracat)	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	10.338	10.032	-2,97	106.204	106.418	0,20
Peşin Ödeme	1.915	2.181	13,90	16.396	20.483	24,93
Vesaik Mukabili Ödeme	2.079	1.913	-7,99	20.894	19.317	-7,55
Vadeli Akreditif	243	203	-16,23	2.311	2.182	-5,56
Bedelsiz	204	125	-38,79	1.543	1.580	2,39
Akreditif	1.071	868	-18,97	9.312	10.174	9,26
Diğer*	551	892	61,91	5.532	4.913	-11,18
TOPLAM	16.401	16.214	-1,14	162.190	165.067	1,77

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

2019 yılı Kasım ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat “Mal Mukabili Ödeme” (10 milyar 398 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (4 milyar 421 milyon dolar) ve “Vadeli Akreditif” (978 milyon dolar) takip etmiştir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 9: Ödeme Şekillerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Ödeme Şekli (İthalat)	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	9.854	10.398	5,53	115.724	116.804	0,93
Peşin Ödeme	3.475	4.421	27,23	55.472	39.200	-29,33
Vesaik Mukabili Ödeme	487	525	7,90	7.188	5.578	-22,40
Vadeli Akreditif	714	978	37,02	9.797	11.813	20,58
Bedelsiz	1.078	792	-26,50	10.532	9.921	-5,81
Akreditif	486	362	-25,56	8.814	4.117	-53,29
Diğer*	208	690	231,35	6.909	2.796	-59,54
TOPLAM	16.301	18.166	11,44	214.437	190.229	-11,29

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

I.II.A. ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

2019 yılı Ocak-Kasım döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre % 1,81 oranında artarak 156 milyar 905 milyon dolar olurken, İthalat ise % 11,09 oranında azalarak 183 milyar 594 milyon dolara gerilemiştir.

Dış ticaret açığı ise, % 49,1 oranında düşmüş ve geçen sene aynı dönemdeki 52 milyar 382 milyondan 26 milyar 689 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Bir başka deyişle, bu dönemde dış ticaret açığında 25 milyar 693 milyon dolarlık bir düşüş sağlanmıştır.

Geçen yılın aynı döneminde % 74,6 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise % 85,5 seviyesine çıkmıştır.

2019 yılı Kasım ayında ise geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,03 artarak 15 milyar 495 milyon dolar,
- İthalat, % 9,15 artarak 17 milyar 643 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 4,69 artarak 33 milyar 139 milyon dolar,
- Dış ticaret açığı 2 milyar 148 milyon dolar olmuştur.

Kasım ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı ise % 87,83 olarak gerçekleşmiştir.

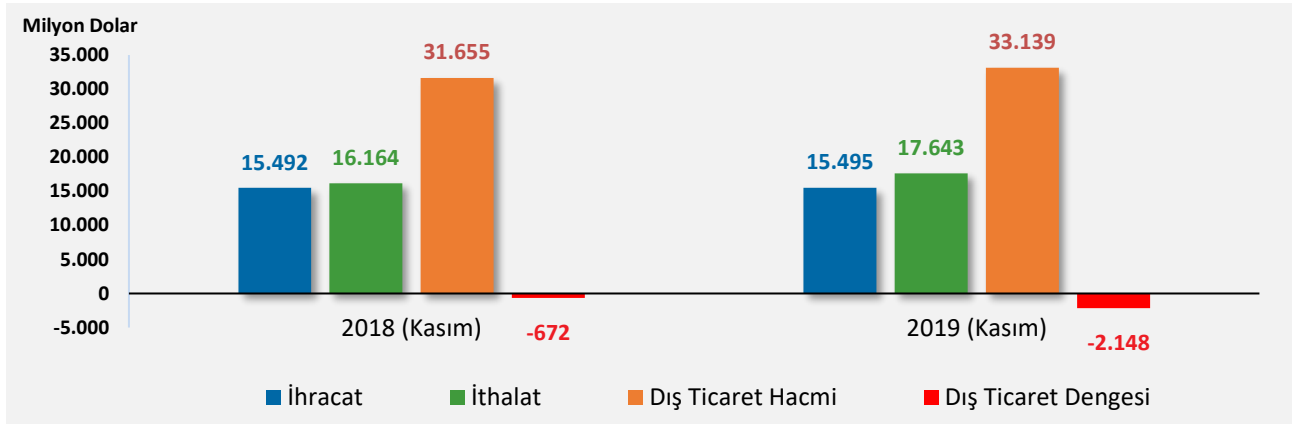

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 10: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	15.492	15.495	0,03	154.110	156.905	1,81
İthalat	16.164	17.643	9,15	206.493	183.594	-11,09
Dış Ticaret Hacmi	31.655	33.139	4,69	360.603	340.498	-5,58
Dış Ticaret Dengesi	-672	-2.148	219,38	-52.382	-26.689	-49,05
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	95,8	87,8		74,6	85,5	

Grafik 6: Aylara Göre Dış Ticaret Verileri

I.II.B. ÖTS Kapsamında Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

En fazla ihracat “Tüketim malları” grubundan yapılmıştır.

2019 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Tüketim malları” (6 milyar 853 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 694 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 829 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 11: GEG Sınıflamasına Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.904	1.829	-3,91	18.122	18.668	3,01
2	Ham madde (Ara mallar)	7.094	6.694	-5,64	72.926	73.655	1,00
3	Tüketim malları	6.385	6.853	7,34	62.386	63.595	1,94
	Diğer	109	119	9,30	676	987	45,95
	Toplam	15.492	15.495	0,03	154.110	156.905	1,81

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

En fazla ithalat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2019 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (13 milyar 700 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 225 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 661 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 12: GEG Sınıflamasına Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.269	2.225	-1,94	26.779	22.959	-14,26
2	Ham madde (Ara mallar)	12.315	13.700	11,24	157.836	143.557	-9,05
3	Tüketim malları	1.520	1.661	9,24	21.141	16.557	-21,68
	Diğer	60	58	-2,50	737	521	-29,37
	Toplam	16.164	17.643	9,15	206.493	183.594	-11,09

I.II.C. ÖTS Kapsamında Fasıllara Göre İhracat ve İthalat

ÖTS’ye göre en fazla ihracat yapılan fasıl “Motorlu Kara Taşıtları” olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en çok ihraç edilen “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları” faslını (2 milyar 336 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler” (1 milyar 432 milyon dolar) ve “Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları” (853 milyon dolar) ihracatı takip etmiştir.

Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ihracat kalemi aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 13: Fasil Verilerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması	Kasım		Ocak-Kasım	
		2018	2019	2018	2019
1	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları	2.430	2.336	24.595	23.905
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.485	1.432	14.512	15.020
3	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	855	853	7.944	7.911
4	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	804	832	8.378	8.406
5	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	508	756	6.758	6.725
	Diğer	9.409	9.286	91.923	94.938
	Toplam	15.492	15.495	154.110	156.905

ÖTS’ye göre en fazla ithalat yapılan fasıl “Mineral Yakıtlar” olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en çok ithal edilen “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler” faslını (3 milyar 394 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

reaktörler” (1 milyar 822 milyon dolar) ve “Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar” (1 milyar 648 milyon dolar) ithalatı takip etmiştir.

Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ithalat kalemi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14: Fasil Verilerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması	Kasım		Ocak-Kasım	
		2018	2019	2018	2019
1	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler	3.452	3.394	39.081	37.554
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.953	1.822	23.810	19.323
3	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	575	1.648	11.852	11.697
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	1.233	1.471	15.360	13.582
5	Demir ve çelik	1.206	1.090	17.255	13.248
	Diğer	7.745	8.220	99.134	88.189
Toplam		16.164	17.643	206.493	183.594

I.II.D. ÖTS Kapsamında Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

ÖTS'ye göre en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, Irak ve İngiltere olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 385 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Irak (956 milyon dolar) ve İngiltere (916 milyon dolar) izlemektedir.

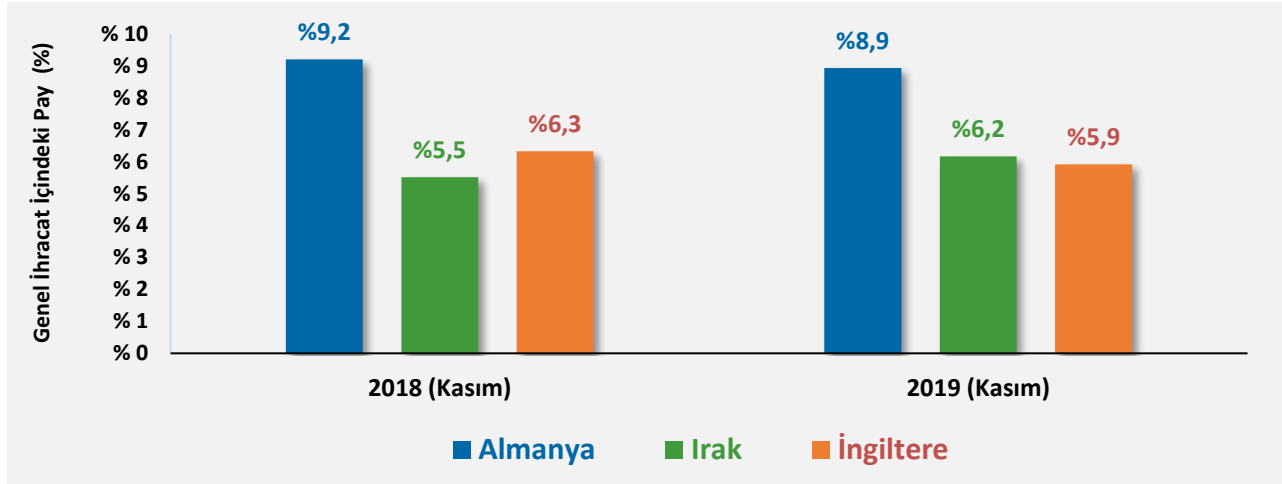
Tablo 15: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	1.426	1.385	-2,88	14.935	14.224	-4,76
2	Irak	854	956	11,96	7.635	8.131	6,50
3	İngiltere	981	916	-6,59	10.217	10.020	-1,93
4	İtalya	868	840	-3,27	8.822	8.587	-2,66
5	ABD	824	673	-18,26	7.608	7.398	-2,76
	Diğer	10.539	10.725	1,77	104.893	108.544	3,48
Toplam		15.492	15.495	0,03	154.110	156.905	1,81

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Grafik 7: İhracatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (ÖTS)

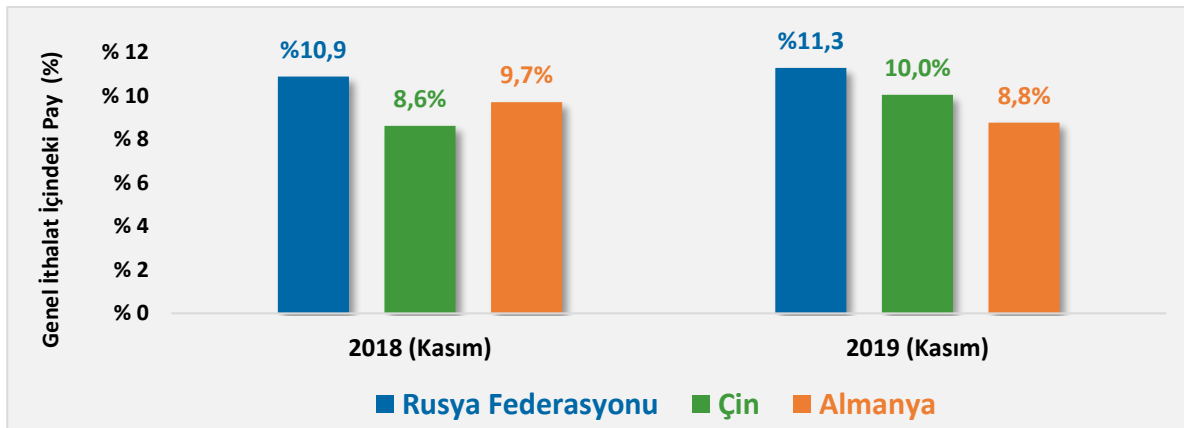
ÖTS'ye göre en fazla ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Rusya Federasyonu, Çin ve Almanya olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında en fazla ithalat yapılan ülke Rusya Federasyonu (1 milyar 988 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Çin (1 milyar 771 milyon dolar) ve Almanya (1 milyar 545 milyon dolar) izlemektedir.

Tablo 16: Ünelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya Federasyonu	1.756	1.988	13,21	20.204	20.295	0,45
2	Çin	1.391	1.771	27,37	19.427	16.713	-13,97
3	Almanya	1.566	1.545	-1,36	18.687	16.023	-14,26
4	ABD	1.088	813	-25,28	11.381	10.281	-9,67
5	İtalya	761	695	-8,63	9.371	7.767	-17,12
	Diğer	9.602	10.830	12,80	127.423	112.514	-11,70
	Toplam	16.164	17.643	9,15	206.493	183.594	-11,09

Grafik 8: İthalatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (ÖTS)

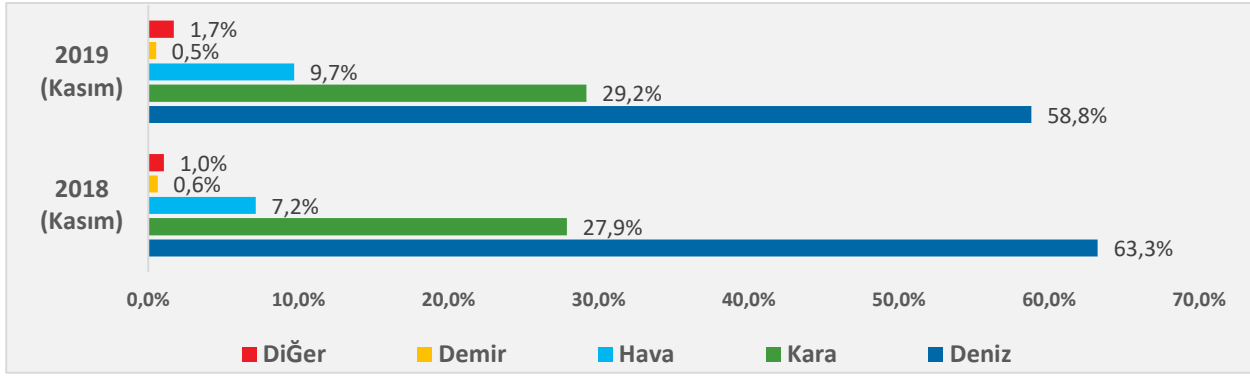
T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

I.II.E. ÖTS Kapsamında Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

ÖTS'ye göre 2019 yılı Kasım ayında dış ticarete en çok kullanılan taşıma şekli Deniz Yolu taşımacılığı olmuştur.

2019 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen ihracatın taşıma şekillerine bakıldığında en çok ihracat "Deniz Yolu" (9 milyar 119 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" (4 milyar 523 milyon dolar) ve "Hava Yolu" ulaşımı (1 milyar 508 milyon dolar) izlemektedir.

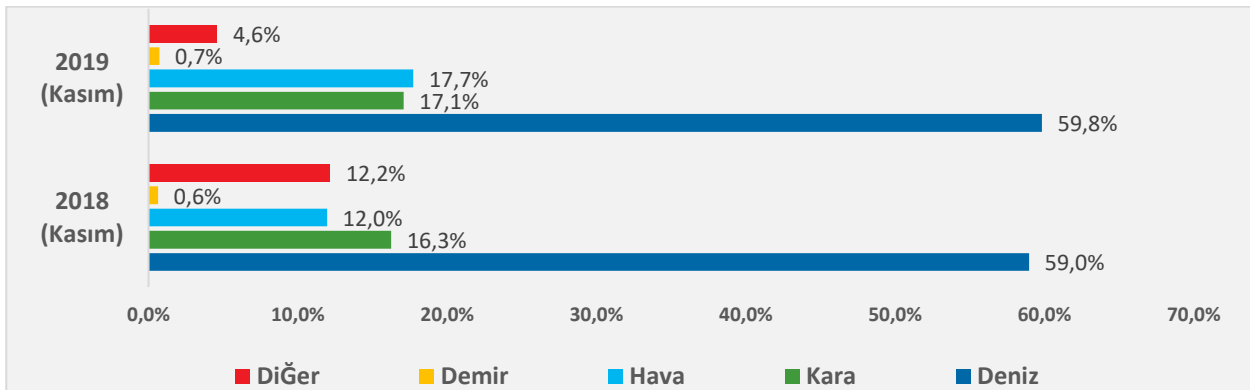
Grafik 9: Taşıma Şekillerine Göre İhracat (%) (ÖTS)

Not: Diğ er taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

ÖTS'ye göre 2019 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (10 milyar 558 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Hava Yolu" ulaşımı (3 milyar 129 milyon dolar) ve "Kara Yolu" (3 milyar 16 milyon dolar) izlemektedir.

Grafik 10: Taşıma Şekillerine Göre İthalat (%) (ÖTS)

Not: Diğ er taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

I.II.F. ÖTS Kapsamında Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

2019 yılı Kasım ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ihracat “Mal Mukabili Ödeme” (10 milyar 172 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (2 milyar 201 milyon dolar) ve “Vesaik Mukabili Ödeme” (1 milyar 907 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 17: Ödeme Şekillerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Ödeme Şekli	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	10.082	10.172	0,89	103.183	103.808	0,61
Peşin Ödeme	1.822	2.201	20,80	15.864	20.052	26,40
Vesaik Mukabili Ödeme	2.062	1.907	-7,53	20.645	19.083	-7,57
Vadeli Akreditif	240	204	-15,04	2.296	2.167	-5,62
Bedelsiz	195	124	-36,65	1.491	1.451	-2,70
Akreditif	1.069	868	-18,76	9.269	10.140	9,39
Diğer*	20	19	-4,84	1.363	206	-84,92
TOPLAM	15.492	15.495	0,03	154.110	156.905	1,81

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

2019 yılı Kasım ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat “Mal Mukabili Ödeme” (8 milyar 782 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (5 milyar 901 milyon dolar) ve “Vadeli Akreditif” (1 milyar 37 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 18: Ödeme Şekillerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Ödeme Şekli	Kasım			Ocak-Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	8.195	8.782	7,17	101.509	96.220	-5,21
Peşin Ödeme	4.949	5.901	19,24	66.014	53.295	-19,27
Vesaik Mukabili Ödeme	528	580	9,92	7.283	6.252	-14,15
Vadeli Akreditif	758	1.037	36,75	10.483	12.166	16,06
Bedelsiz	963	688	-28,62	7.908	8.641	9,28
Akreditif	572	438	-23,37	9.962	4.996	-49,85
Diğer*	199	216	8,94	3.335	2.023	-39,34
TOPLAM	16.164	17.643	9,15	206.493	183.594	-11,09

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

I.II.G. ÖTS Kapsamında TL ile Beyan Edilen İhracat ve İthalat

Tablo 19: TL ile Yapılan Dış Ticaret

Yıl	Beyanname Türü	Kıymet (Milyon TL)	Ülke Sayısı	Firma Sayısı
2018 (Kasım)	İhracat	4.777	174	6.861
	İthalat	5.325	110	1.035
2019 (Kasım)	İhracat	5.257	176	7.190
	İthalat	6.165	109	1.023
Değişim (%)	İhracat	10,07	1,15	4,80
	İthalat	15,77	-0,91	-1,16

2019 yılı Kasım ayında milli paramızla ihracat işlemlerini gerçekleştirdiğimiz ülke sayısı 176'ya yükselirken, aynı dönemde milli paramızla ihracat yapan firma sayısı 7.190 olmuştur. Ayrıca, bu dönemde TL ile yapılan ihracat geçen yılın aynı ayına göre % 10,07 artış göstermiştir.

2019 yılı Kasım ayında milli paramızla ithalat işlemlerini gerçekleştirdiğimiz ülke sayısı 109'a düşerken, aynı dönemde milli paramızla ithalat yapan firma sayısı 1.023 olmuştur. Ayrıca, bu dönemde TL ile yapılan ithalat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,77 oranında artmıştır.

II. GÜMRÜK VERGİLERİNE İLİŞKİN VERİLER

2019 yılı Kasım ayında 14,4 Milyar TL vergi Gümrük İdarelerince tahsil edildi.

Gümrük İdareleri tarafından 2019 yılı Ekim ayında 13 milyar 377 milyon TL, 2019 yılı Kasım ayında 14 milyar 421 milyon TL vergi tahsil edilmiştir. 2019 yılı Ocak-Ekim döneminde ülkemiz vergi gelirleri toplamı 539 milyar 879 milyon TL olup, Gümrük İdarelerince tahsil edilen vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payı % 23,27 olarak gerçekleşmiştir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

III. ŞİRKET VERİLERİ

Tablo 20: Türlerine Göre Aktif Firma Sayıları

Türü	Aktif Firma
Limited Şirket	856.337
Ticari İşletme	727.951
Şube	208.788
Anonim Şirket	136.443
Kooperatif	36.134
Kollektif Şirket	35.715
Komandit Şirket	1.778
Donatma İştiraki	0
Toplam	2.003.146

2019 yılı Ekim ayında toplam aktif firma sayısı 1.994.605 iken, Kasım ayında 8.541 adet artarak 2.003.146 olmuştur.

IV. HAL KAYIT SİSTEMİ VERİLERİ

Tablo 21: Hal Kayıt Sistemi Verileri

Dönem	Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)
Hal Kayıt Sistemine Kayıtlı Kişi Sayısı	49.598	53.199	7,26
Bildirim Sayısı	13.845.704	14.719.753	6,31

2019 yılı Kasım ayında Hal Kayıt Sistemine kayıtlı kişi sayısı 53.199, bildirim sayısı ise 14.719.753 'tür. Bu dönemde, bir önceki yılın aynı ayına göre Hal Kayıt Sistemine kayıtlı kişi sayısında %7,26'luk artış, bildirim sayısında da % 6,31'lik bir artış olmuştur.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

V. ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK VERİLERİ

Tablo 22: Esnaf ve Sanatkâr Sayıları

Esnaf ve Sanatkarlar	Sayı
Kadın	296.754
Erkek	1.493.070
Toplam	1.789.824
Esnaf ve Sanatkâr İşyeri Sayısı	1.926.345

2019 yılı Kasım ayında esnaf ve sanatkâr sayısı 1.789.824 iken, toplam işyeri sayısı ise 1.926.345 olmuştur.

Tablo 23: Kooperatif ve Ortak Sayıları

Dönem	Kasım		
	2018	2019	Değişim (%)
Kooperatif Sayısı	11.926	12.324	3,337
Ortak Sayısı	1.563.445	1.567.164	0,237

2019 yılı Kasım ayında Türkiye genelinde kooperatif sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,34 artarak 12.324'e ulaşmıştır. Aynı dönemde kooperatiflerin ortak sayısı ise 1.567.164 olmuştur.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2019 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

YASAL UYARI

Bültende yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup, sadece bilgi amaçlıdır. Bültende yer alan bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle yayımlanabilir; ancak bu bilgiler ticari amaçlarla kullanılamaz. Bültendeki bilgilerin telif ve diğer her türlü hakkı Ticaret Bakanlığı'na aittir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda hiçbir taahhüt ve sorumluluk kabul etmez. Bültendeki bilgilerin yanlış veya eksik kullanımı veya yorumlanması sonucunda Ticaret Bakanlığı'na hiçbir kusur veya sorumluluk yüklenemez. Tabloda yer alan rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bütün bilgileri ve tasarımı önceden bildirimde bulunmaksızın değiştirebilir veya Bültenden kaldırabilir.